

Consilia Seu Responsa Juris

Schmalzgrueber, Franz

Augusta Vindelicorum & Ratisbonae, MDCCXL

Cons. LXXXIII. IV. & V. Immunitatis violatæ per incarcerationem duorum
Religiosorum, & ultimum etiam supplicium de uni sumptum à Judice
sæculari.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72304](https://nbn-resolving.de/urn:nbn:de:hbz:466:1-72304)

ter, vel secundum portiones determinatas dividatur.

Gloss. & DD. in rubr. ff. de Collat. bonor. Jafon in rubr. C. eod. n. 1. Bald. in l. 9. n. 11. C. diit. tit. Wefenb. ad ff. ibid. n. 1.

Consequenter per eam inducitur communio, & societas quædam bonorum sic collatorum, à qua societate, ubi placuerit societatem ineuntibus, recedi per divisionem bonorum communium potest. Discri-
men hoc solum inter divisionem bonorum in aliis casibus, & hanc, quæ sit post mortem unius conjugis est, quod illa fieri pos-
sit quocunque tempore, huic autem cau-
sam præbeat mors conjugis vel cum testa-
mento, vel ab intestato defuncti. Quod
ergo coniux superest, & hæredes conju-
gis prædefuncti hoc casu acquirunt, uxor
quidem acquirit jure communionis bono-
rum, quæ inter ipsos dividuntur; id verò,
quod acquirunt hæredes, acquirunt jure
successionis. Et hinc in primo casu non
est propriæ successio, sed divisio: sicutque non
est hæreditas viventis.

27. Dicendum ergo, quod in casu præ-

senti pactum, inter Tiburtium, & Sufan-
nam initum, ipsumque statutum, vel con-
suetudo loci, juxta quam ex bonis ab utro-
que coniuge collatis duæ partes marito,
vel hujus hæredibus, tertia uxori obvenit,
sit validum, & sustinendum; nam 1. per
pactum hoc uterque coniux retinet bona
immobilia sibi propria, quippe quæ juxta
illa non conseruntur in massam commu-
nem. 2. Maritus præter contradictum, quæ
ejusdem quantitatis debet esse cum dote,
confert & ipse omnia sua bona mobilia, in-
ter quæ etiam sunt bona, durante matri-
monio quæsita; nam ista, nisi exprelse in-
ter conjuges de societate lucrorum conven-
tum sit, aut pari labore & expensis (ut in-
ter opifices, Mercatores, Caupones &c.,
aliando consuevit) lucra hæc acquisive-
rint, cum præsumptio stet pro marito, ad
istum pertinet: ut adeò per talen Colla-
tionem uxori acquiratur major spes lu-
cri, quæ periculum damni sit. 3. Esto,
quod periculum aliquod damni sit, si quod
uxor hoc casu patiatur, sibi imputare debet,
quod per pacta dotalia non aliter sibi cave-
rit. Ita salvo meliore &c.

CONSILIU M LXXXIII.

In causa Religiosi Professi à Magistratu laico in car- ceres publicos abrepti.

S U M M A R I U M.

1. seqq. Facti species.
5. Persona Ecclesiastica, si fugæ est periculum, possunt capi à Magistratu laico, ut tradantur Ecclesiastico.
6. In dubio, an reus gaudeat foro Ecclesiastico, decisio pertinet ad judicem Ecclesiasticum.
7. Rationes dubitandi.
8. Hæretici gaudent asylo, & apostata privilegio fori.
9. Incendiarii non excluduntur ab asylo Ecclesiastico.
10. Clericus, qui se enormitatibus immiscet, post trinam Episcopi monitionem perdit privilegium fori.
11. Fratres laici Religiosi gaudent privilegio fori.
12. 15. 16. Clericus pro nullo criminis puniri potest à Magistratu laico, nisi tradatur curia facula-
ri per judicem Ecclesiasticum.
13. Apostata Habitum Religiosum reassumens pro Religioso haberi debet.
14. An Clericus judicari possit à Judice laico ob crimen ante Clericatum commissum?
17. 18. Examen, & Confessio Clerici coram Ju-
dice laico nullius sumi roboris.
19. 20. 21. Quo Ordine, & ob quæ criminis Cle-
ricus possit tradi Curia faculari.
22. Quid in substrato casu fieri oporteat?

FACTI SPECIES.

I.

Marcellinus, frater laicus Ordinis cuiusdam Religiosi, postquam descivit primo à Religioso suo Ordine, deinde etiam à fide Catholica, sectam Lutheranam publicè professus, etiam sacrilegas nuptias cum

puella Lutherana in urbe A. quod se recepit, contraxit. Per aliquot annos cum ista ibi-
dem vixit. Tandem cupiditate pecunia, quam abundare credidit apud matrem hu-
jus suæ pellicis, eandem matrem, nocte
intempesta in lecto dormientem occidit,
sumpto deinde istius ære, ut lateret utrum-
que crimen (nam occisa sola in domo
tum fuerat) ejus domum, subiecto igne,
succedit. Nesciebatur author incendi, suspi-

suspicio tamen vehemens erat contra Marcellinum, ut, nisi mature de fuga sibi consuisset, certò suisset comprehensus, & missus in carcere ad extorquendam per tormenta veritatem, quippe ad quod indicia sufficientia aderant.

2. Aufugit ergo in Italiā, relictā suā pellicē: ibi in se reversus, agnoscit gravissimum suum errorem, hunc detestatur, Deoque, & sacro Ordini suo reconciliatus, post anni fere lapsum à Superioribus suis in Habitū Ordinis, patentibus istorum litteris instructus remittitur in Germaniam cum mandatis, ut rediret in Provinciam suam, cuius membrum ante apostoliam fuerat. In via mutat rursum in deterius animum, itēque ad urbē A. dirigit animo iterum deficiēt à fide, & Ordine, ut pellicis suā amoribus frui posset. Ad portam civitatis cūm deveuisset, agnoscitur, résque defertur ad Magistratum civicum, qui commissorum criminum suprà dictorum, quorum suspicione initio statim gravabatur, memor, jubet ipsum primò custodiri extra urbē per præsidios milites, licet indutum Habitū Ordinis sui, & proferentem litteras commendatitias, acceptas à Superioribus suis in Italia: timuit nempe Magistratus, ne fideitrix ista esset. Hinc custodiri mandavit, donec de ejus professione religiosa sufficiens haberetur notitia.

3. Accepta etiam fuit plena de ipsius statu religioso notitia, repebant illum pariter Superioris sui Ordinis, ipseque Marcellinus, mutato animo deficiēt à fide, in suo Ordine se perseveraturum contestabatur: sed nihil effectum; nam insuper habita Ordinis protestatione contra tam violentam custodiā, & detentionem personæ sibi debitæ, retenus fuit in arresto, donec per Acatolicos homines, quibus liber ad ipsum accessus erat, inter pocula, spe facta mitioris tractationis, perfusus fuit, ut iterum à fide descensens profiteretur Lutheranam sectam, Habitūque religiosum dimitteret, quem re ipsa etiam dimisit, imploratā, & obtentā, ut id impunē ficeret, protectione Magistratus Acatolici.

4. Fefellit autem Marcellinum spes sua; nam, non obstante iterata hac sua defectione à fide Catholica, & religione sua, ob crimina ipsi imputata, post aliquot dierum privatam custodiā abstractus est in publicos carcere, ubi in loco torturæ constitutus, hujus alias certò subeundæ metu, judici laico eum examinanti fassus est se reum esse de occisa matre pellicis suā, & exigitato dein domus incendio. Quia verò brevi in se dictandam credidit sententiam mortis, conscientiā urgente, posthac declarat, Catholice se moritum. Permissu proin etiam Magistratus secularis per Superiorē sui Ordinis in carcere solenni-

R. P. Schmalzgrueber Consilia,

ter absolvitur ab apostolice iterato commissæ criminē, & ab incuria per eam ex communicatione, sique Ecclesiæ restituatur. Non intermisit post hoc Ordo Marcellinum iterato repetere. Verū, non obstantibus omnibus protestationibus, ab eodem Ordine interpositis, Magistratus prosecutus est processum criminale contra reum jam inceptum, quem etiam cō produxit, ut tandem prodierit feralis contra illum mortis sententia, sed non absque resistentia, & protestatione Senatorum quorundam ex Catholicis: quo factum, ut Senatus cā die manserit congregatus à tempore matutino usque ad 4am fere horam vespertinam. Hac facti specie posita,

QUÆRITUR I. Utrum hactenus acta, & actitata à Magistratu seculari in jure defen-

di possint? Multi etiam ex personis Ecclesiasticis sustinebant partem affirmativam: quibus etiam accinebat unus, vel alter ex Religiosis Theologis Professor. Nitabantur auctoritate quorundam Doctorum, quos pro se adducebant, & inter hos Covar, Rambeck, Reiffenstuel, Friderich &c. Sed hi revera opinioni isti non patrocinantur; intelligi enim debent de casu excepto, quando scilicet Clericus, vel alia persona Ecclesiastica deprehenditur in flagranti, vel alias crimen ab ipso commissum notorium est; tum enim communiter DD. concedunt, talem reum posse apprehendi, & incarcерari a Magistratu seculari, non tamen, ut ipse contra eum procedat ad penam, sed ut eundem deinde sicut suo judici Ecclesiastico. Et hoc quidem verum duntaxat est, quando est periculum fugæ, nisi statim apprehendetur; nam si periculum non sit in mora, non potest Magistratus secularis Clericum, vel Religiosum delinquentem apprehendere, quippe quod ipsi solum permisum est in defectum Ecclesiastici.

Abb. in c. 3. de sent. Excomm. n. 6.
Felin. ibid. n. 2. Clar. §. fin. q. 28.
n. 6. Farin. prax. crim. l. 1. q. 8. n.
122. Oliva For. Eccl. p. 2. q. 22. n.
10. P. Friderich de for. compet. edit.
2. n. 322.

Debetque hoc casu reus, si adversus ipsum ad capturam à Magistratu Ecclesiastico procedatur, ultra 20. horas ab isto non detineri: imò, quamprimum potest, Ecclesiasticæ Curiæ est remittendus.

Felin. in c. 10. dejudic. n. 20. Farin. q.
8. cit. n. 118. Palao traff. 12. D. uns.
p. 6. n. 14. Wielfner de for. compet. n.
186. cum aliis passim.

Verū non hoc agebatur in casu præsentia, ut Marcellinus træderetur dein judici Ecclesiastico, sed ut adversus ipsum ab ipso Magistratu seculari formaretur processus, ut ipsa facti series demonstravit. Hinc

Ad quæstionem propositam indubitate in jure responsio est, male factum esse à Deciditius
(D d d d 2) Ma-

Magistratu sacerdotali, dum Marcellinum in Habitū religioso cum authenticis Superiorum suorum litteris deprehensem, captivārunt auctoritate propriā; pejus egerunt, dum Habitū spoliatum adduxerunt in publicos carcere, cīque minitati torturam, confessionem criminum, ab ipso commissorum ab eodem expresserunt: pessimēverō, dum contra decretum inhibitorium, à iudice Ecclesiastico ad illos emanatum, sententiam mortis contra ipsum latam fecerunt execui. Ratio responsio est invincibilis; nam saltem dubium fuit, utrum reus noster privilegio fori Ecclesiastici gaudeat, adeoque an causa ista ad istud, an vero ad forum saceriale pertineat. in dubio autem, quo disceptatur, ad quod forum ex his duobus causa pertineat, decisiō ad iudicem Ecclesiasticum spectat.

Covar. præd. qq. c. 33. n. 1. Marta de jurisdic. p. 4. cent. 1. cas. 145. n. 1. Oliv. for. Eccl. p. 1. q. 28. n. 21. & hoc teste est receptissima traditio omnium, clarē fundata in SS. Canonibus c. si judex 12. de sent. Excomm. in 6. ibi, quia de re Ecclesiastica, & spirituali. ergo &c.

Confirmatur ex communi doctrina, quā docent DD. casu, quo reus comprehensus dicat se esse Clericum, Magistratum sacerdotalem non posse pergere in cognitione criminis, sed exspectare debere, donec quæstio Clericatus decidatur in foro Ecclesiastico.

Covar. c. 33. cit. n. 1. Steph. Gratian. Discept. for. c. 190. n. 13. & seqq. Zerola prax. Episc. p. 1. V. Clericus. n. 3. Carol. de Grassi. de effect. Clericat. 1. n. 1257. Petri. Barb. in l. Titia 35. n. 29. ff. solut. matr. Aug. Barb. in c. si judex cit. n. 2. Oliv. p. 1. cit. q. 26. n. 24. Pithing ad tit. de for. compet. n. 106. Wiestner ibid. n. 182. König ad dist. tit. n. 11. & patet ex c. si judex alleg. ubi Bonifacius VIII. apertissimis verbis statuit, discussionem Clericatus, si malefactor, captus à iudice laico, se Clericum afferat, ad solum iudicem Ecclesiasticum pertinere. Similiter ad iudicem Ecclesiasticum spectat decisio dubii, an reus, etiam laicus, qui confugit ad Ecclesiam, committerit crimen exceptum, quo privetur asilo.

Covar. q. 33. cit. à n. 1. Gratian. c. 190. cit. à n. 11. Barb. l. 2. jur. Eccl. c. 3. n. 154. Guazzin. reor. defens. 1. c. 31. n. 3. Delben. de Immun. c. 16. dub. 41. n. 1. Oliva q. 26. cit. n. 21. & hoc teste omnes ferē DD. quod apertissimē constat ex Const. Greg. XIV. incipit alias editā 9. Calend. Jun. 1591. ibi, nisi cognito prius per Episcopum, vel ab eo deputatum, an delinquentes vere crimina excepta commiserint.

Debuisset igitur in casu nostro Magistratus

sacerdotalis supersedere interea cognitione super criminibus Marcellino imputatis, imò istum ad Magistratum Ecclesiasticum remittere, in hujus carcere tamdiu custodiendum, donec decisa sit quæstio, an reus iste privilegio fori gaudeat, prout fieri debet, cū dubitatur, an crimen, commissum a confuga ad Ecclesiam se recipiente, exceptum sit.

QUÆRITUR. II. An Marcellinus, si statim post commissa criminis hæc, dum adiuvat apostata, & in sacerdotali habitu, suis deprehensus, incarcerazi, iudicari, & condemnari à iudice saceriali potuisset? Videtur potuisse.

1. quia Religiosus, violans vota sua, & per apostolam defenscens à fide, & Ordine dubitandi religioso, non est dignus defensione Ecclesiæ, quam ista personis Ecclesiasticis præstat per privilegium fori. 2. Marcellinus fuit incendiarius. isti autem non gaudent privilegio loci, seu asyli Ecclesiastici, à quo argumentum ducitur ad privilegium fori, concessum personis Ecclesiasticis. 3. Clericus, etiam in majoribus constitutus, si dimisso habitu clericali, se immisceat enormitatibus, sive multa enormia crima committat, privilegio fori exiutur. ergo multò magis noster Marcellinus frater laicus, qui dimisso Habitū religioso, primò apostolam à fide Catholica, & religione, dein sacrilegium contractu incestarum nuptiarum, poitea furtum qualificatum, homicidium, & crimen excitatit malitiose incendii, quæ omnia enormia sunt, commisit.

Verum hæc argumenta intentum non probant. ad imum etiam hæretici, si solvantur, propter aliud, quām hæresis crimen, confugiant ad Ecclesiam, defenduntur Privilegio loci sacri,

ut cum Sylv. Azor, Suarez, Farin. Bonac. Palao, Belbene defendant Haun. tom. 6. de J. & J. træt. 1. n. 160. Illung træt. 5. D. 2. n. 259. Matthæucc. Offic. Eccl. c. 24. n. 14. Eminentissimus Petra. tom. 4. comment. fol. 5. n. 11. Engl. ad tit. de Immunit. n. 19. Pithing ibid. n. 40. Wiestner dist. tit. n. 123.

neque obstat ipsis crimen hæresis, & ex hoc orta indignitas pro hoc favore Ecclesiæ. igitur, licet apostata etiam ipsis indigni sint favore privilegii fori, tamen isto solā commissione criminis apostolæ non exentur. Probatur autem paritas; nam sicut privilegium asyli datum est ob sanctitatem loci, & non cum respectu ad personam ad hunc confugientem, ita privilegium fori concessum est personis Ecclesiasticis, non cum respectu ad singulares ipsis personas, sed in reverentiam statutus, quem etiam apostata retinet, quippe qui manet subditus Ordinis sui, & ligatus professionis emissæ vinculo. Quare indignitas, per apostolam à Marcellino con-

contracta, hunc privilegio fori non exuit: quod maximè verum est apud Senatum semi-Catholicum, ubi apostatae ob solum crimen apostasie plenam impunitatem habent, quæ proinde tollere privilegia eorum non debet.

9. Ad 2. Quod incendiarii ab asylo Ecclesiastico excludantur, dicitur sine textu juris: neque huic asserto patrocinatur can. omnes 17. q. 4. & alia jura; nam ista tantum loquuntur de incendiariis, & violatoribus Ecclesiarum; imò ne hos quidem vi textuum istorum privari asylo, docent

Suar. l. 3. c. 8. n. 3. Farin. prax. crim. l. 1. c. 6. n. 105. Bonac. D. 3. q. 7. p. 6. §. 1. n. 6. Delben. de Immun. c. 16. dub. 24. seq. 15. n. 1. & seqq.

Neque obstat, quod in iis textibus dicatur, incendiarios, & violatores Ecclesiarum à limitibus Ecclesiaz esse pellendos, & indignos pronuntiandos Ecclesiaz præsidio, quippe qui illam violarunt; nam indigni sunt, si attendatur illorum delictum, non verò, si attendatur matris Ecclesiaz pietas; alias nullus delinquens gauderet immunitate.

10. Ad 3. quod dictum est de Clerico, immissente se enormitatibus, ut propterea privilegium fori Ecclesiastici perdat, intelligendum est cum limitatione, si post trinam Episcopi monitionem non relipiscat.

Covar. pract. qq. c. 32. n. 2. ¶ tertid. Clar. §. fin. q. 36. à n. 19. Farin. l. 1. prax. crim. q. 8. n. 53. Marta de jurisdiction. p. 4. cas. 135. n. 2. Fachin. l. 9. contr. c. 28. Barbos. l. 1. jur. Eccl. c. 39. §. 2. n. 71. & seqq.

reus autem noster post crima furti, homicidii, incendii, à se commissa, non fuit monitus ab Episcopo, ut relipiscat: imò relipuit, cum in Italia Ecclesiaz, & suo Ordini religioso reconciliatus est, à quo post redditum suum primum iterum recessit.

11. Hinc, argumentis his non obstantibus, ad propositam quæstionem respondeo, Marcellinum, eti deprehensus fuisset statim post commissa hæc crimina, non potuisse, etiam dum adhuc erat apostata, incarcerari à Magistratu sacerulari, nisi ad eum finem, ut extradatur judici Ecclesiastico pro debita poena de ipso sumenda. Ratio est, quia privilegio fori Ecclesiastici gaudent Regulares utriusque sexus

can. de persona 38. caus. 11. q. 1. c. Clericis 3. de Immun. Eccl. in 6. Auth. statuimus. C. de Episc. & Cler. Novell. 123. c. 21.

Neque obest, quod reus hic noster fuerit tantum Frater laicus, nullo Ecclesiastico Ordine insignitus; quia nihilominus tales Religiosi laici personæ Ecclesiasticae sunt, utpote obsequio divino specialiter mancipatae

can. duo sunt 7. caus. 12. q. 1. can. si quis suadente 29. caus. 17. q. 3.

Imò hoc privilegio gaudent etiam Noviti, ut constans est Canonistarum, & Legistarum doctrina, prout videre est

apud Sanch. l. 6. moral. c. 10. n. 10.

quia & ipsi personæ Ecclesiasticae reputantur, gavisus ergo tum adhuc Marcellinus noster erat privilegiis fori Ecclesiastici.

Neque privilegio isto ipsum exuit enormitas criminum ab eo commissorum; nam maius adhuc crimen est, si Clericus, vel Religiosus se immiscat coniurationi, ac rebellioni subditorum in suum principem: quo casu, si deprehendatur, capi quidem talis Clericus, vel Religiosus potest à Magistratu sacerulari, post capturam autem ab hoc contra illum ad poenam criminis procedi, nisi, quando Clericus est degradatus; si Religiosus laicus, exutus à Superioribus suis Habitu regulari, per Magistratum Ecclesiasticum Curiaz sacerulari tradatur. Ratio est, quia aperti juris regula est, non posse pro quoque criminis, etiam atrocissimo, a Curia sacerulari judicari, & puniri personam Ecclesiasticam, nisi post actualem degradationem, si reus sit Clericus, vel post privationem Habitus, & privilegii Ordinis à suis Superioribus, si Religiosus laicus sit

c. at si Clerici 4. c. cum non ab homine
10. de judic. c. nullus 2. c. si diligenti 12.

de for. compet. c. novimus 27. de V. S.

Neque obstat generalitas l. quisquis 5. c. ad Leg. Jul. Majest. nam lex ista, utpote mēre civilis, ad Clericos, & Religiosos non porrigitur.

QUÆRITUR III. An, posito, & non concesso, quod per apostasiam excederit Marcellinus privilegio fori Ecclesiastici, non saltem illud recuperaverit, quando ad fidem Catholicam, & Ordinem suum, Habitu resumpto, redidit? Resp. affirmativè; nam tunc iterum se ostendit publicè, se Religiosum esse, & pro tali ab omnibus haberi velle: consequenter indubitate gaudebat privilegio, etiam posito (cujus tamen contrarium antea ostensum est) quod illud antea perdidisset. Neque obstat, si Habitum Religiosum etiam assumpsisset eā intentione, ut vitaret poenas judicis sacerularis, sicutque hujus jurisdictioni se subducere; nam fecit, quod debuit: consequenter fraudis non est suspicio; quippe cum, qui obligationem suam exequitur, vel jure suo uitetur, fraudem fecisse dici non possit. Exemplum est in eo, qui post prætratum scelus confugit ad asylum: cum quo omnimoda paritas in casu præsenti; nam sicut in hujus potestate est, commisso delicto, se recipere in asylum, ita in Marcellini nostri potestate, imò obligatione erat se reconciliare Ordini suo, & recipere istius Habitum; proinde sicut ille privilegio asyli propter commissum antea

de-

delictum, ita iste privilegio fori, quod secum fert status religiosus, propter dimissum antea Habitum, & commissa postea crimina, nisi haec excepta sint, carere non debet, talia autem non sunt, quorum reus Marcellinus tunc agebatur.

14. Servit huc etiam resolutio dubii, quo queritur, an Clericus minor, vel Religionis Novitius propter delictum, v. g. homicidium, furtum, adulterium &c. in statu laicali commissum, post statum Ecclesiasticum assumptum judicari, & puniri debeat a judice saeculari, an ab Ecclesiastico? In qua questione licet diversa sit mens Doctorum, communius tamen illa resolvitur distinguendo, an scilicet ante suscepitum Clericatum a judice saeculari coeptum jam sit judicium per citationem, aut litis contestationem, an vero nondum sit coeptum. Si primum,

juxta Menoch. de arbitr. cent. 2. cas. 131. n. 8. Pignatell. tom. 2. consult.

66. n. 21. & alios.

reus ejusmodi respondere debet coram judice saeculari; quia ibi perfici debet judicium, ubi coeptum est

c. proposiſti 19. de for. compet. puniri tamen ab eo pena corporis afflitione nequit; quia per susceptionem Clericatus persona ejusdem exempta est a potestate saeculari. Si secundum, conveniri debet coram judice Ecclesiastico, prout non semel declaratum esse a Congreg. Immunit. testatur Pignatell. consult. cit. n. 26. In casu praesenti contra Marcellinum ante resumptum Habitum nondum fuit coeptum judicium; & si fuisse etiam coeptum, juxta respositionem ad primum modo posita distinctionis membrum adversus ipsum ad penam, corporis afflictionem praecipue, a judice laico procedi non potuisse; ut adeo fuerit ipsi integrum, saltem eoque, privilegium fori Ecclesiastici. Ex quo sequitur resolutio illius, quod

15. QUARITUR IV. an Marcellinus citra questionem Immunitatis Ecclesiastica, & Ordinis religiosi, cui adscriptus erat, injuriam, potuerit adhuc a saeculari Magistratu custodiri, & repugnantibus Ordinis sui superioribus detineri, postquam a commissis saepe memoratis criminibus, apostasia scilicet, furo, homicidio, & incendio excitato in foro Ecclesiastico absolutus, & Ecclesia, Ordinque reconciliatus, redit in Habitum religioso, fidemque per litteras authenticas Superiorum suorum fecit, se esse verum Religiosum, similique contestatus est, se perseveraturum in sacro suo Ordine, atque ideo etiam repetitus a Superioribus hujus sui Ordinis? Respondendum enim est, non potuisse illum sine lesione gravissima jurium Ecclesiasticorum custodiri, vel detineri a Magistratu saeculari, multo minus gravius in eum animadverti, sed reddendum fuisse saltem Magistrati Ecclesiastico, si non ipsi Ordini, usque dum legitimam authoritatem, si

videretur commisso crimen exceptum; exueretur privilegio fori Ecclesiastici. Ratio est, quia, ut dictum est ad quæst. 2. semper privilegium istud, etiam dum erat apostata, retinuit: & si perdidisset illud, per reconciliationem cum Ecclesia, & Ordine juxta dicta ad quæst. præc. recuperasset; præterea posito etiam, quod dubium fuerit, an privilegium hoc vel retinuerit, vel recuperaverit, juxta dicta ad quæst. 1. mandat Magistratus dubii hujus decisionem relinquere debuisset judici Ecclesiastico.

Procediturque responsio, etiamsi Marcellinus reus fuisse aliorum adhuc multo atrociorum criminum; quia privilegium fori, Ecclesiasticis personis concessum, plenissimum est, ita quidem, ut, spectato jure communi, ob nullum crimen persona Ecclesiastica coram judice Ecclesiastico conveniri, aut ab isto puniri ullo modo possit, prout dictum estnum. 12. & constat ex ibi allegato c. cum non ab homine, ibi, sive in furo, sive in homicidio, sive in perjurio, sive in alio crimen &c. Estque hoc verum, eti reus sit talis criminis, quod ob enormitatem suam exigat penam infligendam a judice saeculari; nam ex hoc non sequitur, quod saeculares judices ipsi autoritate propriâ judicio horum criminum se possint intromittere, sed convenientius est, ut exspectent, dum ab Ecclesiastico judice ad hoc vocentur. Quia tamen Marcellinus, ut num. 2. in Facti specie dictum est, animo iterum apostatandi a fide, & religione rediit, & periculum erat de fuga, poterant juxta doctrinam datam num. 5. Senatores etiam Catholicci per sua suffragia concurrere, ut caperetur, non tamen alio fine, & intentione, quam, ut restituatur illis, sub quorum jurisdictione erat.

17. QUARITUR V. an idem Marcellinus, postquam rursum dimisit Habitum religiosum, & descrivit ad Lutheranos ex horum persuasione, per hanc secundam apostasiam amisit ipso jure privilegium fori, ita, ut validum fuerit ipsius examen & confessio, super præmissis delictis ab ipso coram judice laico facta? Resp. negative; nam per primam apostasiam privilegium hoc non amisit, sed semper mansit Religiosus; consequenter subiectus soli judici Ecclesiastico. Neque obstat praxis Acatholicon, qui apostatas pro laicis habent, & ut tales punire solent; nam contra privilegium fori, concessum statu Ecclesiastico, nulla, etiam immemorialis, consuetudo prævalere potest, aut judicis saeculari concedere valet potestatem adversus personas Ecclesiasticas, eo privilegio non exutas, procedendi, utpote quæ consuetudo est irrationalis, proinde corruptela, quippe cui SS. Canones semper resistunt, ita, ut nunquam præscribi possit.

Pix.

Pirhing ad tit. de for. compet. n. 854
Engl. ibid. n. 49. & colligitur ex c. Cle-
rici 8. junct. Gloss. V. consuetudine de
judic.

18. Proinde examen contra reum hunc in-
stitutum, & confessio ab eo facta nullius
fuerunt roboris, utpote facta ab, &
coram judice incompetent: ut adeò locum
habeat Catholica doctrina, juxta quam,
et si liquidissimæ probationes afferantur ad-
versus Clericum delinquentem, iste tamen
ex his à judice sacerdotali condemnari ne-
queat. Imò iste neque sententiam, à judi-
ce Ecclesiastico adversus hujusmodi re-
um pronuntiatam, exequi, nisi de hujus
mandato potest, quia tam prolatio senten-
tiæ, quam istius executio sunt actus judi-
ciales, ad quos exercendos opus est juris-
dictione in eum, in quem sententia lata
est.

19. QUÆRITUR VI. Ultrum reus hic no-
ster, si non propter iteratam apostasiam, &
dissensionem Habitùs, saltem propter criminis,
coram judice laico confessi, ipso jure privilegium
fori amiserit? Resp. negative; nam crimi-
na ista, utpote personæ Ecclesiastice,
sunt fori Ecclesiastici; consequenter ante
extraditionem non habet judex sacerdotalis,
quod in illo puniat ob jurisdictionis de-
fectum. Porro, antequam judex Ecclesiasticus
Clericum tradere Curia sacerdotali, &
sic spoliare privilegio fori possit, obser-
vandus est ordo, qui in c. cùm non ab ho-
mine 10. dejudic. præscriptus est, ubi Cle-
ricus, si furti, homicidii, perjurii, vel al-
terius cuiuscunque gravis delicti reus sit,
jubetur primum deponi; deinde si deposi-
tus incorrigibilis sit, excommunicari; si
creverit contumacia, anathematis mucro-
ne feriri; & demum, si in profundum ma-
lorum veniens, contempserit, degradari,
& Curia sacerdotali tradi.

20. Sunt quidem aliqua criminis, in quibus
ordo iste necessariò observandus non est,
ut est imò hæresis manifesta, & multò
magis apostasia à fide, saltem cum quis in
illam relapsus, vel in ea contumax est
c. ad abolendam 9. de hæret. & c. super
eo 4. eod. in 6.

2. falsificatio litterarum Apostolicarum
c. ad falsariorum 7. de crim. falso. & c.
novimus 27. de V. S.

3. contumelja gravis, calumnia, crimen
insidiarum, & conspirationis in Episco-
pum

can. si quis 18. caus. 11. q. 1.

4. assassinum c. pro humani 1. de homicid. in
6. ubi reus istius criminis, etiam si nulla
excommunicationis, vel depositio-
nis sententia præcesserit, ab omnibus di-
citur dissidatus, & quasi morti traditus.
5. Sodomia frequentata, h. e. non semel
tantum sed saepius commissa,

ex Const. S. Pii V. incipit horrendum,
edita Cal. Sept. 1568.

6. Celebratio Missarum, & auditio con-
fessionum Sacramentalium temere præsum-
pta ab eo, qui sacro Presbyteratus Ordin-
ne non est ininitiatus,

ex Cont. Clem. VIII. incipit Etsi
alias edita 1. Decemb. 1601. 7. Fa-
bricatio, & adulteratio monetæ aureæ, vel
argenteæ, aut ejus adulteratæ erogatio, vel
expolitio in regnis, Provinciis, & civi-
tatis Italæ,

ex Const. Urbani VIII. incipit in su-
prema edita Idib. Nov. 1627.

In cæteris tamen, quantumcunque enor-
mibus, criminibus, exspectanda est incor-
rigibilitas, ut teste Zoc. ad tit. de Pæn.
communis habet sententia. Et hinc, si
spes emendationis appareat, deponendus
quidem erit reus, non tamen tradendus
Curia sacerdotali, sed damnandus ad carce-
res perpetuos. incorrigibilis autem ut di-
ci Clericus possit, videtur requiri senten-
tia judicis declarativa incorrigibilitatis,
& quod non habeat aliud, quod facere
ad correctionem illius possit, quam ut
eum tradat brachio sacerdotali.

Quod hic dictum est de Clerico, cum
proportione applicandum est in Religioso
Professo, et si laico; nam nisi crimen ex
priùs exceptis commiserit, omnia priùs
tentanda, antequam exutus privilegio fori,
tradatur judici sacerdotali puniendus. In
casu præsenti Marcellinus ex ita exceptis
commisit solam apostasiam, quæ tamen
A. à poena, ut dictum, immunis est.
Proinde ob furtum, homicidium, incen-
diū à se excitatum, etiam si ob ista fuis-
set comprehensus à judice Ecclesiastico,
non potuisset tradi Curia sacerdotali, & multò
minùs ab hac arrestari, & judicari,
absque consensu Ecclesiae. Notant qui-
dem DD. alicubi in criminibus valde enor-
mibus, licet non sint ex supra exceptis,
ut est particidii, fraticidii, occisionis
Prælati sui, homicidii proditorii, vel per
insidias &c. non observari ordinem supra
descriptum: sed nullus Catholicorum
DD. dicit, pro hujusmodi criminibus
Clericum, vel Religiosum delinquentem
à Magistratu sacerdotali propriâ autoritate
capi, incarcерari, aut judicari posse. Ex
quo solvit, quod

QUÆRITUR VII. an continuata à
Magistratu sacerdotali Marcellini detentio in car-
cere, & alia contra eum acta subsistant? Resp.
ut jam num. 18. dictum est, omnia ista va-
lore destitui, cùm aperte sint contra SS.
Canones, & inductum per hos privilegium
fori Ecclesiastici, commune tam Clericis,
quam Laicis etiam Regularibus. Unde
Magistratus sacerdotalis, qui ejusmodi Reli-
gio sum etiam ob crimen notorium, & mor-
te dignum in carcere suo detinet, nisi velit
incurrere poenam, contra violantes privi-
legium fori Ecclesiastici à jure sanctitas,
debet sic detentum extradere judici Eccle-
sias.

21.

22.

faſtico, cuius deinde eſt diſpicer, an brachio ſeculari pro poena contra iſum ſumenda reſtituendus ſit. In praefenti caſu ſemel traditus iudici Eccleſiaſtico non

amplius Magiſtratui ſeculari, ſed Ordini ſuo, quippe qui habet poenas, talibus deſtituis competentes, per Institutum ſuum praefcriptas, deberet reuſ noster reſtitui,

CONSILIO LXXXIV.

In cauſa ad praecedentem conſequente, ſupplicii nimurum capitalis, de Religiolo ob crima in apostasia commiſſa, poſtea vero converſo, ſumpti.

SUMMARIUM.

1. ſeqq. Facti ſpecies.
4. Sententia à iudice incompetente lata, eſt nulla.
5. Sacrilegium committunt, qui agunt contra exemptionem Clericorum.
6. Clericus enormitatibus ſe immiſſens quomodo debeat iudicari?
7. 8. Declarantur inexcusabiles, qui in praefenti caſu Immunitatem Eccleſiaſticanam violarunt.
9. Ob bonam fidem poſſunt abſolvi ab hoc peccato.
10. Et ab Excommunicatione.

FACTI SPECIES.

I.

Ræcedens reſolutio, ſtatiſ atque ad ciuitatem A. advenit, illico co-communicata eſt DD. Canonicis præcipuis Cathedralis Eccleſiæ, qui pro in eodem die sub-veſperum, Capitulo extra ordinem con-gregato, fecerunt decretum, quo ſub in-terminatione poenarum, ipſo jure latarum, inhibebatur executio ſententia, pridie à Magiſtratu laico contra miſerum Marcellinum latæ, & petebatur ejus extraditio. Decretum hoc, nomine Reverendissimi, & Serenissimi Epifcopi ſubſcriptum, miſum eſt ad dominum prætorem urbiſ Catholicum. Hic illa ipla die circa 8. vel 9nam nocturnam de hoc decreto admo-ñuit ſenatores Catholicos, ſaltem præcipuos, quod tamen non ab omnibus acce-ptum eſt eā obedientia, ac reverentia, quā pār erat; licet enim nonnulli, obſer-vantiores, & quidem ex præcipuis, tam voce, quām ſcripto contra ſententiam condenmationis in ſenatu latam eadem ad-huc die protestati ſint acerrimè, præva-luit tamen pars adverſa.

2. Unde factum, ut die ſequenti, quā poſt ſententiam mortis, biduo ante latam a ſenatu, qualitas ſupplicii juxta morem determinari debeat, aliqui ſenatores Ca-

tholici calculum ſuum contra immunita-tem dederint, contra quam quia etiam ſe-na-tores Acatolici ſuffragabantur, ideo votorum pluralitas evicit ultimatum ſen-tentiam, quā decretum fuit, ut reuſ, poſt binam per forcipes candentes in loco ſup-plicii factam brachiorum aduſſionem, ſta-tim jugularetur, & corpus occiſi in pa-rato ad id rogo combureretur. Reuſ poſt auditam ſententiam iſtam, antequam edu-ceretur ad ſupplicium, ita iuſtructus à PP. ſui Ordinis, hujus, & ſuo nomine con-tra illam, utpote quā violabatur privile-gium fori Eccleſiaſtici, ſolenniſime prote-ſtatus eſt. Patres Societatis IESU, qui reuſ, optimè diſpoſitum ad mortem ſub-eundam, cum. R. D. Cooperatore Eccleſiæ Cathedralis ad locum ſupplicii com-mi-tati ſunt, ſingulariter caverunt, ne per aliquid viderentur approbare hanc ſen-tentiam: imò, licet alias poſt qualitatem ſupplicii reo denuntiatam ſoliti ſint ſemper rogarē, & impetrare mitigationem ali-quam ſententia, iſtam tamen hac vice ex condicō omiferunt petere, ſic, ut tan-dem ipſe Magiſtratus civilis ad eos quem-dam miſerit, qui interrogaret, an nihil pe-terent ex more aliā uitato; ſed noſtri re-ſponderunt, nihil eſſe, quod iſpi nunc petere velint, aut poſſint. Secuta proin eſt executio ſententia, & prout dicta hæc erat, reuſ, bis candenti forcipe aduſſus, laqueo dein ſuffocatus, & corpus jam mortui igni combuſtum eſt.

Post ſupplicium de reo ita ſumptum ma-gna

3.

na fuit exspectatio, quid statuendum sit à Capitulo Cathedrali tum ob contemptum decreti inhibitorii à Serenissimo Episcopo emanati, tum ob violaram Immunitatem Ecclesiasticam. Melior pars volebat jam omnia infecta esse. Qui ex Catholicis ad supplicium cooperati sunt, pretendebant, inhibitionem istam non fuisse authenticam, nec debito modo sibi indicatam. Authenticam quidem fuisse negabant, quod facta sit à Capitulo Cathedrali, adscripto nomine Serenissimi, cum tamen decreta, quando sunt ab Episcopo, à Vicario Generali, contrà, quando sunt à Capitulo, subscribi deberent à Decano ejusdem Capituli nomine. Debet insinuatam autem inficiabantur, quod idem decretum ad dominum praetorem Catholicum misum fuerit tantum per cursorem ordinarium Capituli, vulgo den. Capit. Botten; exspectabant enim id sibi allatum iri per aliquem insigniorem Officialem Capituli, vel Conscriptorii. Aliqui Confessarii Religiosi inquirebant, an possint ipsi absolvere tales senatores, qui pro mortis sententia tulerunt suffragium, si forte ab ipsis petituri essent absolutionem. Undique conquirebatur modus, quo factum defendetur; & aliqui etiam sperabant hujus approbationem à quibusdam Professoribus juris civilis, præterim Acatholice.

4. QUÆRITUR I. quam panam incurrent, qui pro sententia sic latâ tulerunt suffragium? Resp. I. Sententia hæc fuit nulla, & irrita ipso jure, utpote lata à judice laico contra Religiosum Professum, gaudetem privilegio fori Ecclesiastici, adeoque pronuntiata à judice incompetentem: consequenter desiderabatur unum ex præcipuis requisitis ad valorem sententiae, scilicet competentia judicis

c. at si Clerici 4. de judic. c. si quis Clericus 1. & seqq. de for. compet. l. fin. ff. de jurisdic. l. hoc edictum 1. fin. ff. quod quisque juris &c. & tot. tit. C. si à non competent.

Ratio est, quia judex incompetens jurisdictione in reum, coram se accusatum, vel sibi delatum caret, & consequenter frustra pronuntiat, nec ab eo judicatum dici potest, cum quoad hanc causam habeat se ut privatus. Per consequens

5. 2. Cùm iuxta Trid. sess. 25. c. 20. de reform. Apostolicæ sanctiones, in favorem personarum Ecclesiasticarum editæ, tanquam DEi præcepta, à Principibus, & aliis Magistratibus Christianis venerandæ sint, illi, qui suffragio suo concurrent ad ferendam istam sententiam, per se loquendo, & nisi alia cœla ipsos excuset, reos te fecerunt peccati mortalis gravissimi; licet enim iuxta plerosque DD. exemptio hæc personarum Ecclesiasticarum à foro seculari immediate sit juris huma-

R. P. Schmalzgrueber Consilia

ni, originaliter tamen, & initiativè est juris divini: quod innui videtur etiam à Trid. sess. 23. c. 6. de reform. ubi immunitas hæc dicitur constituta Dei ordinatione, & Canonicis Sanctionibus: Canonicis Sanctionibus quidem, quibus partim introducta, partim acceptata sunt privilegia ab Imperatoribus statui Clericali concessa, ut patet ex obviis textibus. Dei ordinatione autem; quia exemptio hæc originem, & initium suum ex jure divino trahit: idque ex triplici capite. 1. quia facta est ad imitationem legis antiquæ, quæ sacerdotes, & Levitæ à potestate reliquarum Tibuum exempti, Aaroni, & successoribus ejus tantum subjiciebantur. 2. quia ex speciali quodam instinctu, & quodammodo præcepto Dei profecta est; cum enim recta Ecclesiaz Dei gubernatio exigere videatur, ut Clerici, tanquam patres, & magistri reliquorum fidelium, ab istorum potestate, & jurisdictione eximerentur, per hoc ipsum, quod Christus commiserit Pontifici gubernationem Ecclesiaz suaz, etiam commissis ipsi potestatem censemur privilegium hoc communicandi Clericis, & aliis personis Ecclesiasticis. 3. quia eti jure naturæ non necessariò competat Clericis, tamen eidem maxime consentaneum est Clericos, tanquam res Deo dicatas, non eodem modo tractari, sicut tractantur laici. habet autem Pontifex ex jure divino potestatem gubernandi Ecclesiam, & faciendi in illa, quod maxime consentaneum est juri divino, & naturali. Peccârunt ergo, qui sententiam mortis hoc casu tulerunt in reum, simul contra legem divinam, cui uthomines, & contra Sanctiones Ecclesiasticas, quibus ut Christiani, & quidem Catholicæ, præsertim post inhibitionem ab Ordinario factam cum intimatione poenarum latarum à jure, omnem reverentiam, obedientiam, & subjectionem debuissent exhibere. Et quidem peccatum hoc est peccatum Sacilegii, ut notatur can. si quis suadente 29. caus. 17. q. 4.

3 Ex hoc ipso Canone patet, quod idem senatores incurrent etiam Excommunicationem Canonis, sedi Apostolicæ reservatam: à qua Censura ipsos non excusat textus

C. cùm non ab homine 14. c. perpendimus 23. de sent. Excommun. & c. pro humani 14. de homicid. in 6.

ubi à privilegio Canonis excluduntur Clerici quicunque, qui dimislo Habitū, enormitatibus, h. e. latrociniis, assassinis, aliisque enormibus criminibus se imminicent; quia, ut in casu præcedente num. 10. dictum est, ut dispositio hæc juris locum habeat, requiritur prævia tria monitio ipsius delinquentis, & hanc consequens incorrigibilitas, per sententiam declarata. Similiter non obstat, quod Mar-

(Eee ee)

6.

cel.

cellinus noster hanc poenam, quæ ipsi infligita est, per delicta à se commissa fuerit meritus; nam Clerico, si delinquit (idem est de Religioso) poena ab Ecclesiastico, siveque Magistratu est infligenda.

Barbol. in can. si quis suadente cit. n. 47. Wiesnner ad tit. de immunit. n. 79. Reiffenstuel ibid. n. 115. la Croix tom. 8. l. 7. n. 300.

Si vero judex Ecclesiasticus ob enormitatem criminis, quid porro faciat ad correctionem rei delinquentis non habeat, observandus est ordo in resolutione casus præcedentis suprà allegata num. 19. annotatus, & exspectanda extraditio facienda à judge Ecclesiastico, non vero ultero ingerere se Magistratus sacerdotalis debet.

7.

QUÆRITUR II. an ii senatores, qui suffragio suo concurrerunt ad dictandam sententiam supplicii capitalis, à peccato, & censura Excommunicationis suprà dictis possint aliquo modo excusari? Resp. respectu eorum, quæ præcesserunt decretum inhibitorum, nomine Serenissimi Episcopi emanatum, excusari fortasse possunt ob authoritatem eorum, qui super hoc negotio consulti, vel consilium, vel approbationem suam dederunt; quia cum multi Ecclesiastici, & aliqui etiam illorum Theologæ Professores essent, supponi merito ab ipsis potuit, quod non fuissent approbatui id, cui contrarium scivissent fuisse sanctum à SS. Canonibus.

8.

Post communicatum Episcopale decretum inhibitorum executionis sententiae, contra Marcellinum latæ, difficilius est invenire viam, per quam excusentur senatores Catholici, qui, eo decreto insuper habito, institerunt condemnationi illius; debuisset enim apud illos opinio ni privatorum TT. prævalere authoritas sui Ordinarii, Serenissimi Episcopi, qui jussit illos manum removere à tabula. Neque excusationem legitimam præbet, quod decretum hoc non fuerit subscriptum à Vicario Generali, & missum duntaxat per cursum Capituli; nam, consideratis circumstantiis, quæ tempore illo erant, quippe quo administrationem habebat Capitulum, sufficere debebat insinuatio ista. Quidquid si in foro fori, in foro conscientiæ, ubi penitens reus simul, & accusator, & testis est, Confessarius senatori pro absolutione sacramentali ad eum accedenti credere debet, illumque juxta dictam, quo in causa ista processit, judicare. Hinc resolvitur, quod

9.

QUÆRITUR III. quomodo se gerere Confessarius debeat erga hos senatores, si sacramentaliter à peccatis suis absolvi petant? & quis

absolvere eosdem à censura Excommunicationis forte incurſa posſit? Resp. ad ium talem senatorem, si absolutionem sacramentalem à peccatis suis petat, dicens, se votum suum pro condemnatione Marcellini deſſe perſuadum authoritate eorum, qui putabant hoc bonâ conscientiâ, & absque periculo incurrendæ censuræ fieri posſe, tractandum à Confessario secundum bonam fidem ab ipso allegatam, adeoque impertiendam ipsi absolutionem à peccatis, & ad cautelam à censura, si hanc incurſet; nequaquam vero obligationem eidem imponendam, ut communicationem cum reliquis fidelibus vel in sacris, vel in profanis vitet, quia Excommunicationem vel non incurrit ob bonam fidem, cum qua processit, vel si incurrit, propterea non est vitandus; licet enim notorium factum sit, & notorii percussores Clerici, non exspectatâ sententia criminis, & censuræ incurſe declaratoriâ, vitandi sint, non tamen notorium est, quod ex hoc facta Excommunicationem incurrerint, cum aliqui, & quidem ex his Theologæ Professores sustinuerint suffragium pro morte rei præsentis jure fieri à senatoribus potuisse. Ex eodem capite

Ad zandum quæſtionis istius membrum 10. judico, etiam posito, quod hi senatores incurrit propterea Excommunicationem Canonis, nihilominus tamen istos potuisse absolvi pro foro conscientiæ ab hac censura per Confessarios Religiosos Ordinis mendicantium juxta horum privilegia, tum quia censura ista, quod incurſa ab iis sit, nondum, ut dixi, notoria est, nec ad forum contentiosum deducta; tum quia necessitas pro absolutione recurrendi ad sedem Apostolicam eos, quibus difficilis est recursus iste, non urget. Inter hos autem reputantur, qui Oficio publico, ut in casu præsenti est Prætor urbis, & senatores, illigati sunt, ut colligitur

ex c. ea noscitur 13. & c. quamvis 58. de sent. Excomm. & docent Palao trait. 29. D. 3. p. 23. §. 4. n. 17. Vallens. 8. ad tit. de sent. Excomm. §. 7. n. 4. Engl ibid. n. 144. Pirhing dict. tit. n. 77. la Croix tom. 8. l. 7. n. 300.

Neque obſtat, quod pro absolutione à summo Pont. obtinenda possent mittere aliquem Romanum, qui illam pro ipsis expetat, ut ex Navarro addit

Sayr. l. 3. theſaur. c. 28. n. 38. & inde conſtat, quia jus ſic impeditos ad hoc non videtur obſtringere, ſed ſolum vult, ut, ſi poſſint, vadant ipſiſet.

CON-

CONSILIO LXXXV.

In causa Religiosi falsarii, à Magistratu sacerulari incarcerati.

SUMMARIUM.

1. seqq. *Facti species.*
2. *Clericus non potest detineri in carcere per Magistratum laicum:*
3. *Etiam post apostasiam à fide.*
4. *Ordo religiosus non tenetur solvere debita apostatae.*
5. *Quid agendum sit senatori Catholico, quando agitur de immunitate Ecclesiastica?*
6. *Sacerdos criminosus non debet à Magistratu laico dimitti, sed Ecclesiastico tradi.*

FACTI SPECIES.

I.

PAULUS post executionem supplicii de Marcellino, de quo in duabus resolutionibus præcedentibus, sumptam, in eandem urbem A. venit alius quidam Religiosus, & quidem fæcinosus, quem Aquilinum dicemus. Profugit iste ex Italia, ubi in Conventu quodam degebat, abjectoque regulari Habitu, apostamat à Religioso suo Ordine professus est. Inventa sunt apud ipsum diversorum Cardinalium, & aliorum sigilla: hinc, tanquam falsarius, in carcere publicos abstractus est. Quod Religiosus, & fæcinosus sit, fidem fecerunt litteræ, à Provinciali ipsius ad dominum Prætorem Catholicum datae, in quibus ille inquirebat in hunc suum subditum. Hoc tamen non obstante, perrexit senatus ipsum detinere in carcere. Spemitioris sententia, & prout dicitur, intentio fugiendi tribunal Ecclesiasticum, abjurata fide Catholica, Lutheranismum professus est. Primum, quod sperabat, non obtinuit: nam, ubi de falsificatione sigillorum ab ipso facta per confessionem propriam constituit, in eo res erat, ut virginis à carnifice cæsus, ex urbe ejiceretur. Hinc facti poenitens, reddit ad Ecclesiam, misitque capropter duos libellos supplices, unum ad Reverendissimum Vicarium Generalem, alterum ad Reverendissimum Ecclesiæ Cathedralis Decanum, ex quibus prior per Officiale Consistorii Ecclesiastici, ad Magistratum civicum à se misum, eundem Aquilinum ex carcere, & potestate sacerulari repetit.

R. P. Schmalzgrueber Consilia.

Senaturum Catholicorum animi jam sunt mitiores, quam prius erant in casu præcedenti, qui proinde cum suis Consulibus jam omnes dicunt, optare se, ut reum hunc possint tradere judici Ecclesiastico. His autem reluctantur Acatolici, qui traditionem hucusque impediunt. Objiciunt autem in modo exemplum calus præcedentis, in quo, cum senatores plerique Catholici consenserint in condemnationem Marcellini Religiosi Professi laici, nihil jam videtur oblitare, quin etiam consentire possint in sententiam ferendam contra Aquilinum, non obstante, quod ipse fæcinosus sit, quippe cum de jure Canonico quoad immunitatem, & privilegium fori pari sorte gaudere debant. 2. fundantur in instrumento pacis Westphalicæ, per quam apostatae, de criminis convicti, subjiciuntur Magistratu sacerulari, saltem in locis ex toto Acatolici. 3. addunt, dimitti eum non posse, donec soluta sint debita, ab Aquilino ante captivitatem contracta, & satisfactum sit lenatu pro alimentis, eidem, dum detinebatur in carcere, subministratis.

Ratione debitorum, ante captivitatem contractorum, sciendum, eundem Aquilinum notabili tempore per civitatem ambulasse liberum, donec suspicio criminis falsi oriretur, & ob hanc abstraheretur ad carcere. Hoc tempore ille multa apud diversos contraxit debita, quorum solutionem cum isti post captivitatem ejusdem apud Magistratum sollicitarent, mercator quidam Acatolicus primo statim tempore captivitatis promisit solutionem omnium debitorum pro captivo, tum adhuc Catholico, sub pacto (prout publicè notorium est) si Lutheranismum profliteretur. Acceptavit conditionem hanc Aquilinus, & tum desiderio liberandi se ab impeditio-

2.

3.

ne

ne creditorum suorum, tum, ut *num. 1.* dictum, sperans, mitius se tractandum, Lutheri lectam amplexus est. Jam vero, postquam ille ad fidem orthodoxam rediit, mercator ait, obligationem promissionis suae cessasse. Hinc credores urgent detentionem ipsius Aquilini, dum eisdem pro credito satisfiat.

4. Non cessabant Acatholici suadere captivo redditum ad Lutheranos spe libertatis obtinendae post debita sua extincta, ad quorum solutionem iterum sub ea conditione se obtulit idem mercator. Sed cum Aquilinus ad rursus deserendam Religionem Catholicam permoveri non posset, & insuper senatores Acatholici, qui soli insistebant ulteriori ejus detentioni in carcere, formidarent, ne Augustissimi mandato, de quo contra se emanando non dubia habebant indicia, juberentur reum Magistratui Ecclesiastico consignare, eundem reum occulte dimiserunt ex carcere, & alio amandarunt.

5. *QUÆRITUR I.* utrum Aquilinus, postquam per litteras Provincialis sui constitut, quod vere Religiosus, & profesus sit, ac simul sacerdos, potuerit, illas immunitate Ecclesiastica captivari, & detineri in carcere à Magistratui seculari? Respondeo negativè. Pater ex resolutione duorum casuum præcedentium; nam tunc adhuc erat Catholicus. Neque obstat, quod fuerit apostata ab Ordine suo religioso; quia per apostasiam non potuit se subducere jurisdictioni ejusdem Iui Ordinis, qui proinde eundem ubi vis, ubi deprehendi eum contingeret, capere, & incarcere potuit, quippe cum apostata Ordini suo maneant obligati personaliter. Hinc Magistratui seculari solum licuit tali casu eidem manus injicere, ut retractum de fuga Ordinis suo, vel Magistratui Ecclesiastico sisterent. Aliud fuisset, si ignoratum fuisset, quod fuerit Religiosus, & sacerdos; tum enim ob crimen falsi, per deprehensa apud ipsum sigilla falsa probati, captivari, & attineri a judice laico sine scrupulo potuisset, sed eousque duntaxat, donec ipse reus judicii opponeret, se esse Clericum, vel Religiosum: hoc enim casu, licet summaria, & perfunditoria de statu rei hoc asserentis cognitio permittatur judici laico, ut sciat, an ille sit in possessione Clericatus, vel Professionis religiosæ, plena tamen dubii discussio ad judicem Ecclesiasticum pertinet, ad quem proinde remittendus fuisset cum onere, ut restitueretur, si status Ecclesiasticus, quem reus asserbat, non fuisset probatus.

juxta c. si judex 12. de sent. Excomm. in

6.

QUÆRITUR II. utrum idem Aquilinus, postquam etiam à fide orthodoxa defecit, & Lutheranum sese professus est, potuerit tum justè detineri in carcere seculari, & processus

contra ipsum institui? Resp. iterum negativè; nam adhuc gaudebat immunitate personali, cum fuerit, & manserit persona Ecclesiastica, in quam, nisi præviâ degratione, Magistratus secularis non habet ullam potestatem, vel jurisdictionem. Neque obstat, quod, ut in Facti specie *num. 1.* dictum est, ideo ad Lutheranos transierit, ut tribunal Ecclesiasticum evitaret; atque adeo censeatur renuntiâsse privilegio fori; nam, cum privilegium hoc exemptionis à foro seculari non personale, sed toti statui Clericali publicè indultum, adeoque favor & jus publicum sit, cui per privatorum pacta derogari non potest, eidem privilegio nullus Clericus vel invitus, vel volens renuntiare potest, & consentire in judicem secularis, ut coram ipso conveniatur, ut cum Catholicis DD. omnibus docent.

Firhing ad tit. de for. compet. n. 176.
Zoës. ibid. n. 20. Schambog. n. 40.
Engl n. 39. & constat ex c. si diligenti 12. eod. tit.

Nec etiam Magistratui seculari in hoc facto patrocinantur pacta conventa in pace Monasteriensi, juxta quæ apostatae, quamdiu manent apostatae, & pro Acatholici sese gerunt, subjecti sunt Magistratui seculari; cum enim pacta hæc inita sint à solis Principibus secularibus, & horum auctoritate confirmata, contra protestante summo Pontifice, illa immunitatem Religiosis, & Clericis jure datam tollere non potuerunt, quippe cum causa hæc Ecclesiastica, & spiritualis sit, in quibus laici non disponendi facultatem, sed parendi potius necessitatem habent. Quod vero in ejusmodi locis vel Ordo religiosus, vel Ecclesia apostatas sibi non vindicet, idinde fit, quia protectionem habent à Magistratu Acatholico, in qua per pacem Religiosam, & specialiter conventa inter Catholicos, & Acatholicos civitatis A. non licet apostatas tales turbare: quod tamen eò usque solum sese extendit, ut ratione apostasiaz ibidem existentes vindicari nequeant; non vero, ut propterea privilegium fori, ante privationem hujus à judice Ecclesiastico factam, amittant, & judicis secularis jurisdictioni subjiciantur.

QUÆRITUR III. utrum non saltem Aquilinus ulterius detineri potuerit in carcere *Quæsio 3.* seculari propter debita ab ipso contracta pro securitate creditorum? Est quidem doctrina, à DD. Catholicis approbata, quod in casu, quando Clericus debitor de fuga suspectus est, nec cautionem de solvendo præstare vult, ille à Magistratu seculari, vel ab ipso etiam creditore, si cum ipso fugiente spes solutionis obtinendæ abitura esset, detineri possit, cum mens Ecclesiæ non videatur esse, ut Clericus cum danno creditoris fruatur privilegio clericali. Sed imprimis doctrina hæc,

ut ad libr. 2. Decret. tit. 2. n. 92. y.

4to. si Clericus insinuavi,

solum procedit, quando Clericus debitor non vult praestare cautionem de solvendo, quod salvâ sustentatione potest; secus est, si ita pauper sit, ut neque habeat, neque habiturus sit, ex quo solutionem praestet, cum inanis sit actio, quam inopia debitoris excludit. Deinde detentio ejus, qui solvendo est, eò solum dirigitur, ut vel ultro satisfaciat, aut cautionem idoneam de solvendo praestet, vel si nolit, ut ad hoc adiatur a judice suo Ecclesiastico; non autem ulla jurisdictio in illum conceditur Magistratui seculari, qui eum detinere coepit: proinde Magistratus iste, ubi fugam debitoris Clerici eum detinendo stitit, judice Ecclesiastico eum tradere debet, illique relinquere cognitionem, decisionemque causæ. In nostro casu agitur de debitore religioso, & quidem apostata, ubi proinde locum habet doctrina, quam cum communis tenent

Rodriq. tom. 1. regul. q. 33. art. 1.

Tambur. tom. 3. de jur. Abb. D. 8. q.

5. n. 2. Wielstner ad tit. de regular. n.

172.

juxta quos, neque Monasterium, vel ordo, à quo talis Religiosus profugit, obligari potest ad debita, ab eo tempore apostatae contracta, solvenda. Proinde cum Aquilinus noster, ut ex Facti specie patet, non habeat unde debita ista solvat, neque si redeat ad religionem suam, sicut tenetur redire, quidquam sibi possit acquirere, creditoris sibi metiis imputare debent damnum suum, dum imprudenter mutuârunt homini tali, cuius actiones & res sunt propriæ non ipsius, sed religionis, cui adscriptus est.

Deciditur. Quare ad Questionem hanc dicendum, neque propter debita ipsum detineri posse. Idem dicendum de alimentis incarcерato praestitis à senatu; quia non occurrit, a quo solutionem istorum petere Magistratus possit: non ab ipso incarcерato; quia, ut dictum est, nihil habet, nec habiturus est proprium: non à Monasterio, vel Ordine illius; quia cum tali apostatae non teneatur ad alimenta, quippe quæ, ut testis P. Wielstner l. cit. n. 170. communis DD. habet, Religioso solum debita sunt ratione serviti Monasterio praestiti. Ferre ergo Magistratus dam-

num istud patienter debet, & quidem culpa sua, cum hominem detinuerit, quem sciebat Religiosum, & sacerdotem, atque adeò non sui fori esse.

QUÆRITUR IV. quomodo senator

Catholicus, agnoscens injustitiam hujus de-

tentionis, in casu hoc gerere se debeat?

Resp. si omnes senatori Catholici vel-
lent esse concordes, facile foret nego-
tium; nam, cum pares sint numero
cum Acatholici, suffragiis suis istos
aut vincent, aut æquabunt, & sic impe-
dire in hujusmodi causis, quæ ad forum
seculare non pertinent, processum & sen-
tentiam inde consequentem sine diffi-
cilitate poterunt: imò debebunt contrariis
Acatholicon votis positivè vi unitâ re-
sistere, ne participes se faciant sacrilegii,
& poenarum sanctitarum per SS. Canones
contra eos, qui immunitatem Ecclesiasti-
cam violent arrogando sibijus cognoscendi
de causis, præsertim criminalibus per-
sonarum Ecclesiasticarum, quæ, ut su-
præ dictum est, prorogare in se jurisdictio-
nem judicis secularis nequeunt. Quia
verò sperari non potest, in talibus causis
omnes senatori Catholicos condemna-
tioni restitutos, sciens senator Catholicus,
in contrarium tot stare suffragia, ut
moraliter certus sit de suo voto nihil posse
proficere, negative habere se potest, nul-
lum ferendo suffragium, vel omnino, cum
causa talis agitabitur in senatu, in eodem
non comparendo.

QUÆRITUR V. an bene egerit senatus

Aquilinum clâm dimitendo? Resp. negati-
ve, præsertim postquam ille sacris Catholicis
rursum accessit, & professus est fidem
orthodoxam, ipseque petit remitti ad tri-
bunal Ecclesiasticum; tunc enim jam ces-
savit protectio Magistratus Acatholici, ut
pote quâ solum defendantur, qui à Catholicis
ad Acatholicos deficiunt, & apud
istos manent. Debiissentque senatori Catholicis
huius clandestinae dimissione intrepide resistere, & votis suis senatori Acatholici compellere ad Aquilinum
transmittendum Magistratui Ecclesiastico,
quippe sub cujus jurisdictione ille fuit, &
mansit. Certe Acatholici efficacius ur-
gent, & obtinent à nostris Catholicis, etiam
ea, in quibus tantum speciem juris alicujus
habent: quod exemplum excitare deberet
Catholicos ad jura sua, & Ecclesiæ ortho-
doxæ liquida acrius defendenda.

8.

9.

Questio 51